

Projekt

z dnia

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA OPOLA**

z dnia 2025 r.

w sprawie ustalenia stawek opłat za korzystanie przez operatorów i przewoźników z przystanków komunikacyjnych i dworca wyznaczonego do udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej, których właścicielem albo zarządzającym jest Miasto Opole

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907 i 1940) oraz art. 16 ust. 1, 4 i 5 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 285) Rada Miasta Opola uchwala, co następuje:

§ 1. Korzystanie przez operatorów i przewoźników z przystanków komunikacyjnych i dworca wyznaczonego do udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej stanowiących własność lub będących w zarządzie Miasta Opola, zlokalizowanych na liniach komunikacyjnych na obszarze Miasta Opola jest odpłatne.

§ 2. Opłata za korzystanie przez operatorów i przewoźników z przystanków komunikacyjnych i dworca wyznaczonego do udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej, zwana dalej opłatą, pobierana jest za każde zatrzymanie środka transportu na przystanku komunikacyjnym i dworcu.

§ 3. 1. Za jedno zatrzymanie środka transportu na przystanku komunikacyjnym ustala się następujące stawki opłaty:

- 1) 0,04 zł dla autobusów przeznaczonych konstrukcyjnie do przewozu nie więcej niż więcej niż 23 osób łącznie z kierowcą,
- 2) 0,05 zł dla autobusów przeznaczonych konstrukcyjnie do przewozu powyżej 23 osób łącznie z kierowcą.

2. Za jedno zatrzymanie środka transportu na dworcu wyznaczonym do udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej ustala się następujące stawki opłaty:

- 1) 1,80 zł dla autobusów przeznaczonych konstrukcyjnie do przewozu nie więcej niż 23 osób łącznie z kierowcą;
- 2) 2,00 zł dla autobusów przeznaczonych konstrukcyjnie do przewozu powyżej 23 osób łącznie z kierowcą.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Opola.

§ 5. Traci ważność uchwała Nr LVII/1070/22 Rady Miasta Opola z dnia 7 lipca 2022 r. w sprawie ustalenia stawek opłat za korzystanie przez operatorów i przewoźników z przystanków komunikacyjnych i dworców, których właścicielem albo zarządzającym jest Miasto Opole.

§ 6. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego i wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2025 r.

UZASADNIENIE

Podstawą prawną podjęcia niniejszej uchwały stanowi art. 18 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907 i 1940) oraz art. 16 ust. 1, 4 i 5 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 285), zwana dalej ustawą, zgodnie z którymi rada miasta ma prawo do ustalenia stawki opłat za korzystanie przez operatorów i przewoźników z przystanków komunikacyjnych i dworca wyznaczonego do udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej, których właścicielem albo zarządzającym jest Miasto Opole.

W tym zakresie dotychczas obowiązuje uchwała Rady Miasta Opola Nr LVII/1070/22 Rady Miasta Opola z dnia 7 lipca 2022 r. w sprawie ustalenia stawek opłat za korzystanie przez operatorów i przewoźników z przystanków komunikacyjnych i dworców, których właścicielem albo zarządzającym jest Miasto Opole (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2022 r., poz. 2078), ustalająca opłaty za korzystanie przez przewoźników i operatorów z przystanków autobusowych i dworca autobusowego w Opolu. Po oddaniu do użytku Dworca Autobusowego Opole Główne, Miasto Opole jako jego właściciel miało obowiązek na podstawie art. 47b ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1539 ze zm.) dostosowania dworca autobusowego do udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej w zakresie określonym w załączniku I lit. a do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 181/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. dotyczącego praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym i zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz. Urz. UE L 55 z 28.02.2011, str. 1). Procedura wpisania przez Ministra Infrastruktury Dworca Autobusowego Opole Główne zakończyła się ogłoszeniem w dniu 22 kwietnia 2025 r. obwieszczenia w sprawie wykazu dworców wyznaczonych do udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym i osób o ograniczonej sprawności ruchowej. Wpisanie na ww. listę dworca autobusowego pozwala na pobieranie wyższych opłat za zatrzymywanie się na nim, niż na dworcu, który nie znajduje się na tej liście. Z tego też powodu niezbędne jest ustalenie nowych stawek opłat za zatrzymywanie się na Dworcu Autobusowym Opole Główne przewoźników autobusowych.

Na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy „w transporcie drogowym za korzystanie przez operatora i przewoźnika z przystanków komunikacyjnych lub dworców mogą być pobierane opłaty.” Zgodnie z treścią art. 16 ust. 4 ustawy „za korzystanie przez operatora i przewoźnika z przystanków komunikacyjnych lub dworców, których właścicielem albo zarządzającym jest jednostka samorządu terytorialnego, mogą być pobierane opłaty. Stawka opłaty jest ustalana w drodze uchwały podjętej przez właściwy organ danej jednostki samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem niedyskryminujących zasad.”

Powyższy przepis stanowi podstawę prawną do wprowadzenia przez radę miasta opłat za korzystanie przez operatora i przewoźnika z przystanków komunikacyjnych lub dworców, których właścicielem albo zarządzającym jest jednostka samorządu terytorialnego. Ustawodawca wskazał, że stawka opłaty jest ustalana w drodze uchwały podjętej przez właściwy organ danej jednostki samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem niedyskryminujących zasad. W tekście ustawy ustawodawca nie określił żadnych przesłanek w jaki sposób należy rozumieć pojęcie „niedyskryminujących zasad”. Zapisy takie znalazły się jednak w uzasadnieniu projektu ustawy o publicznym transporcie zbiorowym, które brzmi następująco: „stawki opłat, o których mowa powyżej, powinny być ustalane z uwzględnieniem niedyskryminujących zasad dla wszystkich

operatorów i przewoźników, wykonujących publiczny transport zbiorowy na obszarze właściwości organizatora. W szczególności odnosi się to do takich kwestii, jak np.:

- 1) jednakowa wysokość stawki opłat,*
- 2) uwzględnianie standardu poszczególnych przystanków komunikacyjnych lub dworców,*
- 3) uwzględnianie wielkości taboru, jakim wykonywany jest przewóz.”*

Z kolei maksymalne stawki opłat za korzystanie z przystanków autobusowych i dworców wyznaczonych do udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej są określone w art. 16 ust. 5 pkt 1 i 3 ustawy: „*stawka opłaty, o której mowa w ust. 4, nie może być wyższa niż:*

- 1) 0,05 zł za jedno zatrzymanie środka transportu na przystanku komunikacyjnym;*

3) 2 zł za jedno zatrzymanie środka transportu na dworcu wyznaczonym zgodnie z art. 47h ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym do udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej w zakresie określonym w załączniku I lit. a do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 181/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. dotyczącego praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym i zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2006/2004;”.

Zgodnie z art. 16 ust. 7 ustawy wpływy z tej opłaty mogą być przeznaczane wyłącznie na utrzymanie przystanków komunikacyjnych i dworców oraz budowę, przebudowę i remont przystanków komunikacyjnych oraz dworca, których właścicielem lub zarządzającym jest gmina oraz wiat przystankowych lub innych budynków służących pasażerom, posadowionych na miejscu przeznaczonym do wsiadania i wysiadania pasażerów lub przylegających do tego miejsca, usytuowanych w pasie drogowym dróg publicznych bez względu na kategorię tych dróg.

Rada Miasta Opola przyjmując uchwałę jest zobowiązana do przeprowadzenia analizy wskazującej, iż zastosowanie wobec wszystkich operatorów i przewoźników jednolitej stawki w przypadku wszystkich przewoźników operujących na terenie miasta Opola będzie zgodne z niedyskryminującymi zasadami, o których wspomina ustawodawca w art. 16 ust. 4 ustawy.

Miejski Zarząd Dróg w Opolu, który jest jednostką organizacyjną Miasta Opola odpowiadającą m.in. za zawieranie umów z operatorami i przewoźnikami autobusowymi na korzystanie z przystanków autobusowych oraz utrzymanie istniejącej sieci przystanków w Opolu posiadał na koniec 2024 r. podpisanych 14 umów na korzystanie z przystanków w mieście z przedsiębiorcami, którzy wykonują przewozy osób autobusami i zatrzymują się przynajmniej na jednym przystanku w Opolu. Wpływy z tego tytułu w ubiegłym roku wyniosły 310 275,26 zł. Z kolei wpływy z opłat za zatrzymywanie się na Dworcu Autobusowym Opole Główne w 2024 r. wyniosły 122 990,00 zł od łącznie 13 przewoźników autobusowych (autobusy MZK Sp. z o.o. nie zatrzymują się na dworcu). Razem więc wpływy z opłat za zatrzymywanie na dworcu autobusowym i przystankach w Opolu w zeszłym roku wyniosły 433 265,26 zł.

Wydatki na bieżące utrzymanie przystanków komunikacyjnych w 2024 r. wyniosły 109 045,65 zł, a na budowę i modernizację przystanków wydano kwotę 275 780,64 zł. Razem wydatki na przystanki autobusowe wyniosły więc w zeszłym roku 384 826,29 zł. Oddzielną kategorię kosztów związanych z utrzymaniem przystanków są koszty sprzątnięcia chodników oraz jezdni (zatok) przylegających do przystanków. Stanowią one ułamkową część kosztów oczyszczania ulic w mieście i nie są one osobno wyliczane i ewidencjonowane, a więc nie zostały ujęte w ww. kwocie wydatków.

Szczegółowa analiza wpływów z opłat za korzystanie z przystanków w Opolu wskazuje na bardzo duże zróżnicowanie w wysokości wnoszonych opłat przez operatora i przewoźników

autobusowych. Głównym płatnikiem tej opłaty jest operator publicznego transportu zbiorowego w Opolu – Miejski Zakład Komunikacyjny Sp. z o.o., który w 2024 r. wniósł 286 564,71 zł, czyli 66% całej pobranej kwoty opłaty za zatrzymywanie się na przystankach (Spółka nie korzysta z dworca autobusowego, a więc są to tylko wpływy z opłat za przystanki. Stanowi to aż 92% wpływów z opłat za zatrzymywanie się wyłącznie na przystankach autobusowych w mieście). Na dwóch kolejnych miejscach jeśli chodzi o ponoszone opłaty są dwaj przewoźnicy prywatni, którzy w sumie wnieśli w 2024 r. opłaty w wysokości 86 422,99 zł (łącznie opłaty za dworzec i przystanki) tj. 20% wszystkich wpływów z tego tytułu. Pozostałych 11 przewoźników wniosło razem opłaty w wysokości 60 277,56 zł, czyli 14% wszystkich opłat za korzystanie z dworca i przystanków w mieście. W tej liczbie, aż 3 firmy wniosły opłatę niższą niż 100 zł w trakcie całego roku. Z powyższych wyliczeń jednoznacznie wynika, że wpływy z opłat za zatrzymywanie się na przystankach nie pokrywają nawet w całości wydatków na ich bieżące utrzymanie, remonty i rozbudowę.

Obecnie na terenie miasta znajduje się 475 przystanków autobusowych, a na Dworcu Autobusowym Opole Główne jest 11 stanowisk do zatrzymywania się i odprawy podróżnych. 285 przystanków autobusowych w Opolu, czyli 60% z nich jest wyposażone w wiaty przystankowe, które posiadają miejsca do siedzenia oraz chronią osoby czekające na autobus od warunków atmosferycznych. Większość przystanków autobusowych w centrum miasta ma zatoki przeznaczone do zatrzymywania się autobusów.

MZK Sp. z o.o. korzysta z prawie wszystkich przystanków w Opolu, w ramach obsługi 22 linii dziennych i 2 nocnych. Z kolei pozostali przewoźnicy autobusowi korzystają z niewielkiej liczby przystanków przede wszystkim z przystanków zlokalizowanych w centrum miasta np. na ul. Nysy Łużyckiej, Książąt Opolskich oraz Ozimskiej, Katowickiej i Niemodlińskiej, a także z przystanków zlokalizowanych przy układzie drogowym Opole Wschodnie. Każdy z tych przystanków posiada wiatę przystankową, a także zatokę dla autobusów. Ponadto, autobusy przewoźników w komunikacji regionalnej zatrzymują się na przystankach przy ulicach wjazdowych do Opola, w zależności od kierunku, z którego przyjeżdża autobus danego przewoźnika. Niektóre z tych przystanków nie są wyposażone w wiatę lub zatokę autobusową.

Ważną różnicą pomiędzy MZK Sp. z o.o., a pozostałymi przewoźnikami autobusowymi jest wykorzystywany tabor. Autobusy w komunikacji miejskiej mogą zabierać znacznie więcej pasażerów, niż pojazdy wykorzystywane w komunikacji lokalnej i regionalnej. Przeciętny autobus o długości około 12 m wykorzystywany w komunikacji miejskiej może zabrać jednocześnie około 90 pasażerów, a autobus przegubowy o długości około 18 m może pomieścić około 140 pasażerów. Tymczasem autobusy wykorzystywane przez prywatnych przewoźników dzielą się na dwie główne kategorie. Pierwsza z nich to pojazdy oparte na podwoziach samochodów dostawczych, które zabierają na pokład jednorazowo maksymalnie do 23 osób łącznie z kierowcą. Są to pojazdy znacznie mniejsze i krótsze niż autobusy miejskie, a co za tym idzie mające znacznie niższą masę niż autobus komunikacji miejskiej. Pozostały tabor stanowią przede wszystkim autobusy konstrukcyjnie przystosowane do przewozu od 23 do około 50 osób. Ich wymiary i masa jest już porównywalna ze standardowym autobusem miejskim o długości około 12 m.

Wpływy z opłat za korzystanie z przystanków w 2024 r. nie pozwalały na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z bieżącym utrzymaniem i inwestycjami w infrastrukturę przystankową. W 2024 r. wydatki przekroczyły wpływy o kwotę 74 551,03 zł, a więc deficyt z tego tytułu wyniósł prawie 20%. Z tego powodu oraz uwzględniając znaczny wzrost inflacji w ostatnich latach konieczne jest podniesienie opłat za korzystanie z przystanków autobusowych w mieście.

Mając powyższe na uwadze wprowadza się dwie stawki opłaty za korzystanie z przystanków autobusowych w Opolu, a więc pozostają one na dotychczasowym poziomie:

- 1) 0,04 zł dla autobusów przeznaczonych konstrukcyjnie do przewozu nie więcej niż 23 osób łącznie z kierowcą,
- 2) 0,05 zł dla autobusów przeznaczonych konstrukcyjnie do przewozu powyżej 23 osób łącznie z kierowcą,

za jedno zatrzymanie na przystanku.

Zróżnicowanie stawki opłaty w zależności od liczby pasażerów (autobus konstrukcyjnie przystosowany do przewozu nie więcej niż 23 osób łącznie z kierowcą oraz autobus konstrukcyjnie przystosowany do przewozu więcej niż 23 osób łącznie z kierowcą) wynika z definicji zawartej w art. 3 pkt 2 i 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 661/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie wymagań technicznych w zakresie homologacji typu pojazdów silnikowych dotyczących ich bezpieczeństwa ogólnego, ich przyczep oraz przeznaczonych dla nich układów, części i oddzielnych zespołów technicznych (Dz.U.UE.L.2009.200.1 ze zm.).

W przypadku stawek opłat za zatrzymanie na Dworcu Autobusowym Opole Główne, wpływy z tytułu zatrzymywania się na nim w kwocie 122 990,00 zł tylko w niewielkim procencie pokrywają koszty jego utrzymania. W 2024 r. miasto przekazało MZK Sp. z o.o., który zarządca Dworcem Autobusowym Opole Główne rekompensatę z tego tytułu w kwocie 1 421 573,00 zł, a planowana kwota rekompensaty w 2025 r. wzrośnie do 1 550 000,00 zł.

Mając powyższe na uwadze wprowadza się dwie stawki opłaty za korzystanie z Dworca Autobusowego Opole Główne wyznaczonego do udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej:

- 1) 1,80 zł dla autobusów przeznaczonych konstrukcyjnie do przewozu nie więcej niż 23 osób łącznie z kierowcą,
- 2) 2,00 zł dla autobusów przeznaczonych konstrukcyjnie do przewozu powyżej 23 osób łącznie z kierowcą,

za jedno zatrzymanie na dworcu.

Dla porównania, stawka opłaty komercyjnej za odprawę kursu w komunikacji krajowej wynosi 10,00 zł netto (przy ponad 250 kursach miesięcznie. Dotyczy Dworca Autobusowego Sindbad Port w Opolu ul. J. i R. Kowalczyków 56. Informacja ze strony <http://port.sindbad.pl> , dostęp w dniu 15 maja 2025 r.)

Uchwała wywołuje skutki finansowe. W związku z wpisaniem Dworca Autobusowego Opole Główne na listę dworców autobusowych wyznaczonych do udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej również spowodowały wzrost kosztów jego utrzymania (m.in. zainstalowanie systemu przywoływania obsługi). W związku z wprowadzeniem nowych stawek opłat za zatrzymywanie się na przystankach oraz dworcu autobusowym wzrosną także koszty operatora komunikacji miejskiej w Opolu i przewoźników autobusowych zatrzymujących się na przystankach i dworcu w Opolu.